

P E T R I N S K Ý

I L U S T R O V A N Ý

Z P R A V O D A J

N A Š E R O V Y.

Vážené shromáždění,

Sešli jsme se sem, abychom uctili památku našeho slavného letce, který pozorovav meteory s aeroplánu, utonul ve víru noční Prahy. Kdyby nám byl uletěl s pokladnou, nebylo by se to dotklo hlouběji našich srdcí. Kdyby byl pěstoval politiku na hvězdárně, kdyby byl podlehl svodům živlů podvratných, nic nemohlo na nás bolestněji působiti. On, který se povznesl silou své vůle a třímotorového Fokkeru vysoko nad obzor, zapadl sražen mocnou rukou osudu do bahna velkoměsta. Nebáhlý konec tohoto velikána našich dějin dal se očekávati: byl poslední dobou příliš zamklý, a ona nezvyklá tichost a slušnost s jakou se choval, nevěstila nic dobrého. Do poslední chvíle si však zachoval bojovné srdce a pózu válečníka. Se zoufalou energií vrhl se do boje s osudem. Zuby negty se bránil sjetí po nakloněné ploše, ale zákony fysické byly mocnější. V poslední chvíli u něho propukla porucha mozková. O prudkém rozmachu této choroby svědčí, že zpracoval veškerá pozorování pana Kadavého a že tvrnil, že členové Klubu uctili povstáním na severní točně padlé Zulukafry, kteří od nadvlády gronských valryb se osvoboditi chtěli. Odešel. nešťastná oběť svého amatérského povolání. Odešel člověk, na kterého byly vkládány veškeré naděje všech sekcí na LHŠ. Odešel rychle, rychleji než meteor minus páte rychlosti. Odešel tak rychle, že meteoráři na LHŠ neměli čas stopnouti včas čas jeho předčasného odchodu. A já mohu říci před naším rozchodem jen toto: Kéž by mu byla Země tak lehkou, s jakou lehkostí sestoupil mezi lehký svět polosvěta.

pana pracovního referenta Klubu mládeže České astr., spol.

Takový pan šéfredaktor jen klidně řekne: V příštím čísle musí být interview toho a toho pána. Ale jak to zařídit, to je věcí redaktora. A na takové~~MM~~ pány, jako je pracovní referent, se musí zchytřit. Pěkně včas, ani ~~zabývá~~ brzy, ani pozdě, nebo místo interviewu s vámi vyrazí dveře. Co však takový starý, otrkaný redaktor nedokáže. Přišel jsem tedy po všech oklikách k panu pracovnímu referentu. Seděl právě na Ambrožově katalogu u krabice zákusků a mazlil se s nějakou fenkou, kterou něžně jmenoval Klas /snad proto, že ten pes byl prima klasa?/ Když zvěděl účel mé návštěvy, vyskočil, popadl katalog a povídá: Teď nemám čas. Vidíte, že pilně pracuji.- Kývl jsme hlavou, jako že vidím, a on pokračoval: Člověče nešťastný, proč vyrušujete z klidu pracovníky vědy? Což nevíte, že na mé práci spočívá blaho celé sekce meteorické? Což nevíte, že jest nutností, abychom měli dobré mapy oblohy?-- Pokyvoval jsem hlavou: Vaše blahorodí, to vše jest známo nejen mně, ~~ale~~ celému vzdělanému světu. Proto jsem přišel se vás pozeptati nejen, jak vám slouží zdraví, ale jak pokračuje práce ve všech sekcích, a zejména na katalogu.

Těmito slovy se pracovní referent trochu upokojil, a řekl mírně; No, 5 minut a 3 - 4 sekundy bych vám mohl věnovati. Dávejte mi otázky, budu vám na ně odpovídati. Hola, meteoráři, pojďte nám stopnout čas.

-Vaše Spektabilita dovolí, jak pokračuje práce na atlasu?

-No, to by ještě ušlo; to víte, osm tisíc hvězd celého katalogu přepočítati, to není maličkost. Veškerá práce leží na mých bedrách. Na své asistenty se spolehnout nemohu. Věnuji počítání veškerý svůj čas. Sám jsem již přepočítal 1934,008 hvězdy.

-To jest asi skutečně vysilující,

-To víte, ale co člověk neudělá z lásky k vědě. A potom, vykonaná práce blaží. Kdybych měl pod sebou osm tisíc astronomů, kteří by to všechno vykonali v jednom dni, netěšilo by mě to tak, jako když vše dělám

sám. A má to velikou výhodu. Jednak člověk se nechlubí cizí prací, jednak ví, že se na sebe může spolehnout. A to také není k zahození.

-To věřím. A pomocníci vaší Magnificence se jistě také tuží, neníliž pravda?

-Ale prosím vás, co mohu žádati od dám? A všichni, kdož mi tu pomáhají, jsou vlastně dámy. A to víte. Ženská spíš zdržuje, než aby něco pomohla. Co neudělám sám, není. To jako ve fotografické sekci. Podívejte, žádná dáma v ní není, a vidíte, jakými úspěchy se vykazuje.

-A mohl byste mi říct, Eminence, mohl byste mi ukázat práci v proměnných

-Ale proměnné, to nepatří do mého oboru, ale mezi námi, ten předseda k ničemu není. Pozorování jsou nezpracována a...

-Hm. A co v meteorické sekci, Excellence? Tam jste jistě všechno zpracoval?

Samozřejmě. To by jinak ani nemohlo být, předseda jest stále pryč, jen jezdí z Ondřejova sem a tam, a tak i tato práce leží vlastně na mých bedrech.

--Pozóóór - tééd.

-Vidíte, signál. Čas, který jsem vám věnoval, uplynul, račte nyní opustit tuto místnost, poroučím se.

Odešel jsem, ale dříve jsem se ještě podíval na hodinky. Byl jsme u pracovního referenta přesně 45 minut. Byl tedy čas stopnut velmi přesně. Maně mi napadla otázka: pracuje ten referent taky tak precizně?

-X-X-X-X-

TISKOVÁ OPRAVA

Podle § 19 tiskového zákona žádám o uveřejnění této opravy:

Není pravda, že hlásím všechny meteory 3,3, nýbrž je pravda, že jsem hlásil jeden meteor -3,3. Dále není pravda, že hlásím, jen meteory ultrafiálové, nýbrž je pravda, že hlásím také meteory infračervené, na kteréžto mám speciálně seřízené oči.

Josef Velíšek,
pozorovatel.

Zabref.

Z pohádek 1000 a 1 nocí.

A vypravuje se mezi jiným, že nad řekou jednou stříbropěnnou, na vrchu Petřinusu, se scházela vždy v noci jakási společnost lidí, povšechně zatížených pozorováním nebe v noci, popíjením čaje v téže době jakož i jinými hloupostmi.

A sešla se taky jednou tato společnost, a že se budou pozorovat meteory. Vynoseny byly lehátka na baštarium, a potom všichni zasedli jsou k čaji. A byl v této společnosti válí Blahobej ben Markeus el Duda, který povstal a proslovil tyto verše:

Fokkerův zázračný
oř vzlétl nad mraky,
Drguth, Buchar, Slouka,
já v něm byl taky.
Spolu jsme se Země
ve vesmír vzlétli,
Allahu v řemeslo
v práci sepletli.
Ve výši pohléd jsem,
zahleděl v nebe,
nikde jsem neuzřel
letěti tebe.
Tebe, má hvězdičko,
tebe, má krásko, tebe, můj klenote, tebe, má láska.
Na nebi na tisíc
ohniček svítí
meteor žádný však
nelze mi zřítí.
Leonid skvělý roj
život měl krátký -
my jsme se s nezdarem vrátili
vrátili zpátky.

A vypravuje se mezi jiným, že vypil na znamení lítosti láhev vodky.
A posilniv se takto, hořce zaštkal. I byla v kroužku nálada stísněná,
a proto vystoupil zábavní referent a jal se deklamovati:

Byla noc tmná, hluboká,
měsíček svítil s vysoka,
meteor žádný dlouhý čas
spadnout nám nechtěl do oka.
A jak by taky spadnout moh,
mládeže když klub u kamen
místo by v obzor třesl zrak,
zákusky s čajem papal jen.

RRRrrrrbum. Bumbummm.rrrRRRbum,bum.

Pommóóóóc.

Ježíšmarjá, co se děje?

Von mi shodil závaží na nohu, uaháá..

Pane, co to dělají?

Pozoruju, co pak nevidíte? Pozór, dalekohled se hýbe, pozóór, mně vy-
letěl šroub.

Bum.

Tak. A je po hledači.

No to je jedno. Já teď jdu pozorovat ke Königovi. A беру si s sebou
tenhle malej dalekohled.

Prrask.

Šíšmarjá, zatracený schody. Šafařík je v trapu. Pane Kadavý.

Copek? Co se vám stalo?

Ale nic, rozbil jsem trošku ten mrňavý dalekohled. Ale jedna čočka je
dobrá, snad se dá použít. Z tubu ovšem nic není, ten jsem rozsed.

Pro boha, jen s tím velkým dalekohledem nič nedělejte, ať ho neroz-
bijete, Já tam za chvíli přijdu za váma.

Chvíli je ticho. Asi za pět minut děs-
ná rána. A pak je zase ticho.

Proboha, co ten člověk to zas udělal?

Ale nic, jen to veliký závaží spadlo do musea.

A kde je Vrátník?

Je již také v museu.

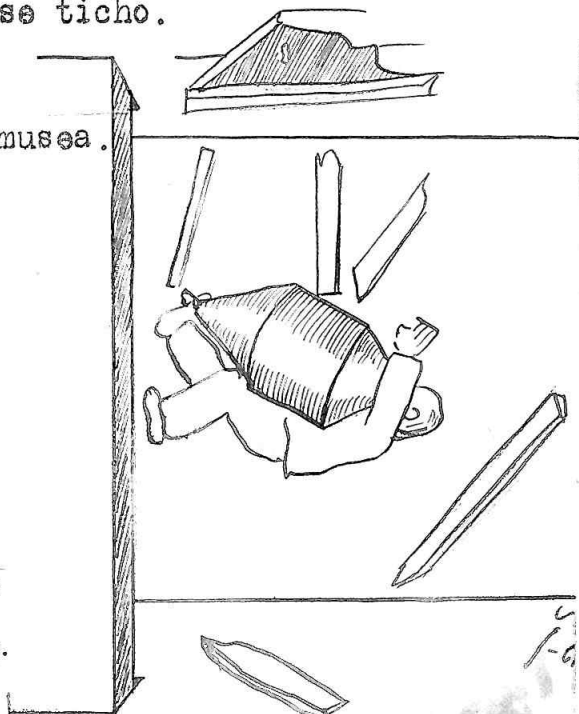
A co tam dělá? Ať jde k pokladně dolů.

Jó, von nemůže

Proč?

Dyk je pod závažím.

Prokristapána, já se tam jdu podívat. Co
to tady děláte? Nechte toho dalekohle.

du být, vždyť ho úplně rozbijete. Prosím vás, nesedejte si na ten
tubus. Ježíšmarjá, netočte tím tak.

Prásk. Bum

Šmarjá panno, ten mi dal. Pane Čacký,
pomóóóc, von mě přimáčknuł daleko-
hledem ke zdi a shodil mne se schodů.
RRRrrrrbum. Bumbubum. Prásk. Bumbum....

-o-o-o- -o-o-

Zpráva ČTK : Včera večer sesula se
z neznámých příčin Lidová hvězdárna Šte-
fánikova. Na místo neštěstí přibyl ih-
ned sbor dobrovolných hasičů. Příčina se-
sutí nedá se prozatím zjistiti, avšak výsledky katastrofy jsou
hrozná. Tak tubus velkého dalekohledu byl nalezen až u hřiště
smíchovské Čechie, 14 q vážící závaží ^{restauraci na} leželo před vchodem do Ne-
bozízku, šrouby a drobnější součástky jsou naházeny daleko po
okoli. Počet lidských obětí není znám, zdá se však býti znač-
ný. Bylo zahájeno vyšetřování.

-o-o-o- -o-o-o-

Ranní Expres :

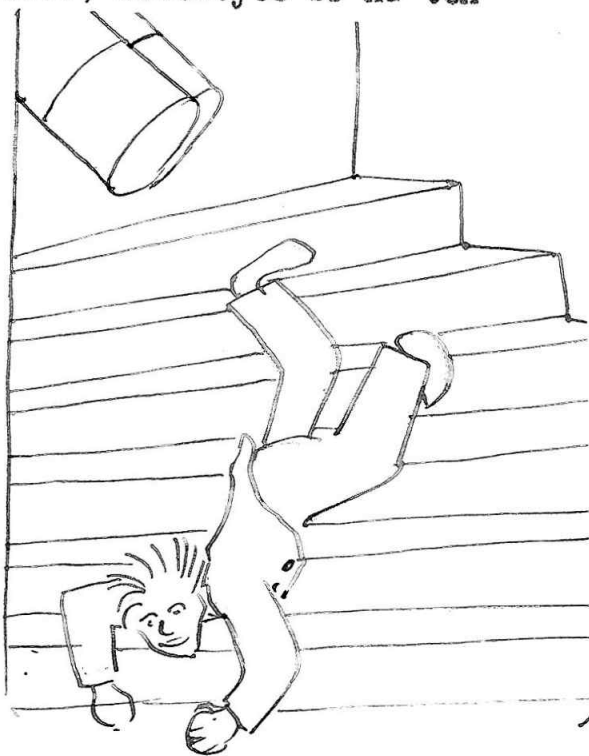
Strašlivý konec vědeckého ústavu. Plyny, vulkán anebo atentát?

-o-o-o- -o-o-o-

Polední Expres :

P A C H A T E L P Í Š E E X P R E S U.

Zpráva našeho zvláštního redaktora: Na zřícených schodech je možno
zřítí rozedranou postavu jediného zachráněného. Zdá se však, že
příčinu katastrofy nebude možno zjistiti, neboť tento jediný člověk,
který prožil dnešní hrůznou noc, pomátl se na rozum. Hrabe se v
rumišti, a volá: „Dalekohled, -já nemám dalekohled a mé pozorování
ještě není hotový.“, Podle sdělení vůdce hasičů, našel chudák od-
poledne jeden neporušený dalekohled, kterým zamířil na oblohu, a

. . .
proslýchá se že s meteoráři konec bude při
sladké chrápání je omezí
jen co poslední kolečko našinec zrobí
vším spolehneš se na roboti

teprve potom nastanou vám časi
pozorování kreslení i dlouhé počti
budou vikonávati oceloví domorodi
proto ještě letos vidržte a se těšte
až bird se z malé ameriki navráti
já zatím virobím robotů četi

vždy před spankem poručíš pobotům
abi šli za tebe hlídati hvězdnou oblohu do chladné noci
ráno až hvězdy pohasnou a vstane slunce
otočíš v hlavě robota jedním z mnoha koleček
a počet součin průměr ba i frekvence budou hotovi

já již ani tito řádki sám nepíši
vše za mne škrabou milí roboti

Návod na pozorování proměnných hvězd při ČAS.

Již Argelander, jenž žil v devatenáctém století, seznal, že by se měly pozorovati proměnné hvězdy, ale že by proměnné hvězdy mohli pozorovat astronomové-amatéři, objevil teprve r.1911 američan-astronom Pickering. Sice nejdřív nachytil na proměnné hvězdy jenom asi 7 lidí, /většinou známé, ale pozorování proměnných hvězd se ukázalo být tak nakažlivým že jako chřipka se rozlezlo po všech pevninách od Atlantického oceánu a na Severní Mys. Nákaza se rozšířila i do Československa, ale je dosud lokalisována na P^etřínský pohrbek a okolí.

Každý člověk se k pozorování proměnných hvězd nehodí. Musí mít aspoň některé z těchto vlastností:

1/Nesmí být slepý. Je totiž konstatováno, že slepí lidé se, pokud jsou slepí na obě oči, k pozorování proměnných hvězd nehodí. K pozorování stačí však též pouhé oko bez pozorovatele, neboť již pouhým okem je možno vykonati mnoho cenných pozorování.

2/Musí míti dobře vyvinutou chuť, neboť pouze lidé, kteří mají chuť práci se hodí za pozorovatele /nejlépe, když dopadnou na žiněnku/. Individua, práce se štítící, se hodí před pozorovatele anebo se prostě ~~kom~~ nehodí.

3/Velikou výhodou mají zemědělci, neboť dovedou orat. Vždyť pole práce je dnes tak veliké, a tolik toho jde zvorat hlavně v oboru proměnných hvězd.

4/Je nejlépe, mají-li pozorovatelé nehořlavý zájem o astronomii nebo pozorování proměnných hvězd může vésti k vzplanutí zájmu o astronomii kdežto naopak okukování planet a minovin vede k jeho uhasnutí. Doporučujeme pozorovatelům, aby si zhotovili zájem z asbestu anebo ho aspoň nepustili vodním sklem.

5/Pozorovatelé, kteří mají doma nějaký přístroj, mohou pozorovati si

žezlí hvězdy. Hodí se k tomu přístroj kazavařování ovoce, přístroj na sušení vlasů, masážní přístroj; též se hodí k pozorování divadelní kukáko, nedivadelní kukátko, triedr a případně též tetraedr.

S výhodou se seskupují pozorovatelé proměnných hvězd v kroužky, sekce odbočky, filiálky a společnosti, ve skupěny na venkově a v jednotlivce. Takové podobné organizace zásobují pak členy protokoly, mapkami atd, jež je možno s výhodou užitá za tvrdý papír, za balicí papír atd. Znovu důtkliv upozorňujeme, že ne každá mapa se hodí k pozorování proměnných hvězd. Zv se nehodí plány, spíše se hodí mapy. Tak pozorování proměnných hvězd podle plánu hlavního města Prahy jsou zcela bezcenné, stejně i podle mapy Čech anebo mapy Evropy. Též t.zv. speciálky se k pozorování nehodí, rovněž ne automapy. Nanejvýš je možno pozorovat hvězdy podle mapy Ameriky v souhvrdí Labutě. Hlavně se k pozorování proměnných hvězd nodi mapky k pozorování proměnných hvězd. Tolik o plánech, mapách a mapkách.

Nejdůležitější prací z celého pozorování je nalezení proměnné. Sice s říká: kdo hledá, ten nalezne, ale přesto nikdy neradíme pozorovatelum n hledat proměnné hvězdy na obloze ve dne. Nejlépe vždy počkat, až se setmí. P je již nalezení proměnné hračkou. Když jsme již proměnnou našli, stačí nani namířit dalekohled. Abyste hvězdu podruhé neztratili, doporučujeme, d jeme, aby si pozorovatel proměnnou nějak vhodně označil. Skromnější p zorovatel si jí označí na obloze šípkou nebo kroužkem, náročnější může z pro měnnou zastrčiti ku př. práporeček. Když jsme konečně našli i hvězdy sromávací, vykonáme odhad, nejlépe metodou Argelandrovou, kterýžto odhad pečlivě zaznamenáme do protokolu. Je velmi zajímavé nepoznámenat datumu d pro tokolu, neboť po několika dnech nebo měsících se mile pobavíme vzpomínkami na minulost a jiným detektivním pátráním. U jiných zábavách zvláště při redukci pozorování /hledání, které mapky pozorovatel před pěti lety u a pod./ pojednáme někdy jindy. Které srdce nezabuší tu prudčeji?

H l e d á se autor této básně, která byla nalezena mezi mapkami proměnných hvězd, a to mezi mapkami nedávno přerovnávanými, tudíž nemohla na LHŠ dlouho prodlévati. Bylo by velmi záhodno, aby se autor přihlásil, neboť tato básně je skutečně obohacením české tvorby básnické u nás i v cizině a živě vyplňuje svým jemným lyrismem a syrovým realismem citelné mezery naší umělecké tvorby. Básně proto zde reprodukuje:

Hvězdný čas, který neplyne....

Dusno a šero-	Maškara se vracejí z bálu
s nebe se leje,	střevíci příšerně řehtajíce
venku se směje	v hlubokém, bezedném
hokynářka s vajíčkama.	černém bahně,
Voda se leje	a v lavicích
vozové do koleje,	strašně zívajíce
a z té koleje do kanálu.	drbou se studenti v zádech.

Prosíme snažně autora / patrně studenta / , aby se dobrovolně přihlásil co nejdříve v redakci, abychom věc mohli podati k dalšímu řízení. Kdyby se styděl, ať se obrátí na zabřefa, ten píše ještě bli

L i s t á r n a r e d a k c e . Značce Amerikán : Ptáte se, kdy se dostanete na LHŠ k hledači, když jste šest let opravoval dalekohledy v M. Wilnu, a teď jste třetí rok členem ČAS? - No, teď vám do toho už neuhybí než objevit 2 komety, jednu planetu a udělat si podobný dalekohled sám.

D o p i s y .

Zn. Vrá. Hošo, zítra nemohu. Přijď v neděli ve 4. odpo. na Deklinaci. Nemožno-li, piš na zn. M. R. do adm. t. 1.

Nabídky k sňatku

Která majitelka restaurace /s koncesí k prodeji lihovin/ do 20 let by se provdala za vysoce inteligentn., eleg. mladíka? Nabídky pod značkou „Ba-vodka“ do adm.t.l.

Která dáma za účelem sňatku by pomohle předsedovi sekce fotometrovati srovnávací hvězdy? Nab.p.zn.:Pro sekci dělám všechno sám, na vaší pomoc spolehám do adm.t.l.

Zaměstnání

který spolek, třeba politický, by přijal intel. mravného mladíka. Každá dobře placená funkce vyhoví. Hodí se dobře i za opozičního řečníka. Nab. p.zn. „Ba i demagogie vyloučena“ do adm.t.l.

Přijme se asi tucet osob k bezplatnému pozorování meteorů. Nab.p.zn. „Nepudeme domů až ráno v šest“ do adm.t.l.

Prodej a koupě.

Koupím asi 10 kg pomluv o kroužku. Nab. p.zn. „Za každou cenu“ do adm.t.l.

Koupím levný triedr. Nab.p.zn.„Ne aby z toho zas byly sluneční hodiny“ do adm.

Prodám asi 30 hlíz jiřin. Zájemci pište pod značkou: Jen klíčky myšmi ohlodané“ do adm.

Výborné prášky pro spaní prodám. Meteorářům zvláštní sleva. Pište pod zn. „,Ph.Mr.“ do adm.t.l.

Prodají se levně náramkové sluneční hodiny. Dotazy na adm.t.l. pod zn. „Spolehlivý chod, dobrý stroj“.

Založím akciovou společnost na zužitkování mléčné dráhy. Pište pod zn. „Každému denně 2 l mléka“ LHŠ restante.

